

STORTINGET

Innst. 135 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Dokument 8:53 S (2025–2026)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland om å utrede og innføre et lobbyregister for Stortinget og regjeringen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget anmoder Stortingets presidentskap om å utrede mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas registrering.
2. Stortinget ber regjeringen utarbeide mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas registrering.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Presidentskapets merknader

Innledning

Presidentskapet viser til Dokument 8:53 S (2025–2026), hvor det foreslås å utrede/utarbeide mulige modeller for lobbyregister hos henholdsvis Stortinget og departementene. Presidentskapet ser det som positivt med oppmerksomhet om lobbyvirksomhet og potensielle interessekonflikter, både knyttet til regjeringen og Stortinget. Dette kan bidra til å bevisstgjøre regjeringen og representantene på de ulike etiske dilemmaer som kontakten med ulike interessegrupper kan medføre. Et godt samspill mellom beslutningstakerne og dem beslutningene angår, er viktig i et levende demokrati, og møter mellom politikere og personer som ønsker å påvirke politiske beslutninger, såkalte lobbyister, er helt legitimt. Det er samtidig viktig at slik påvirkning gjøres på en måte som sikrer tilliten til systemet og beslutningsprosessene.

Presidentskapet viser til at forslag om utredning og opprettelse av et register for lobbyister som oppsøker henholdsvis Stortinget og departementene, er fremmet flere ganger tidligere, uten at noen av forslagene har fått flertall i Stortinget. Senest skjedde det i juni 2025, jf. Dokument 8:241 S (2024–2025) og Innst. 511 S (2024–2025).

Uttalelse fra statsråden

Presidentskapet viser til at kommunal- og distriktsministeren i sin uttalelse til forslaget i Dokument 8:53 S (2025–2026) som gjelder departementene (forslag 2), konkluderer på samme måte som den daværen-

de kommunal- og distriktsministeren om tilsvarende forslag i Dokument 8:241 S (2024–2025):

«Før en setter i gang med å utrede hvordan et lobbyregister kan innføres, bør det vurderes grundig hva som er problemet og om en registerordning er den beste og rette løsningen på dette problemet.»

Presidentskapet registrerer videre at kommunal- og distriktsministeren ellers viser til at man i Norge har ulike virkemidler som bidrar til åpenhet om hvem som forsøker å påvirke politiske beslutninger, for eksempel regler om dokumentinnsyn, journalføring og arkivering. Ordninger som eInnsyn og kalenderoppføringer som publiseres på regjeringen.no, bidrar også til dette.

Disse virkemidlene oppfylles etter kommunal- og distriktsministerens syn mange av de samme formålene som en registerordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling, ville ivareta. Gjennom NOU-systemet og offentlige høringer har Norge i tillegg en utredningsprosess som skal sikre at politikutviklingen er kunnskapsbasert og at forslag kan diskuteres offentlig.

Tiltak for åpenhet i Stortinget

Presidentskapet viser til at Stortinget har tatt flere grep for å legge til rette for åpenhet. Endringene i adgangsgrelementet for Stortinget som trådte i kraft 1. oktober 2023, innebærer at tidligere stortingsrepresentanter nå må undertegne en erklæring for å få utstedt adgangskort til Stortinget, hvor det framgår at adgangskortet ikke skal benyttes til politisk påvirkningsarbeid. Dersom formålet med besøket er politisk påvirkningsarbeid, skal den tidligere stortingsrepresentanten registrere seg i Stortingets besøkssystem i resepsjonen.

Presidentskapet viser til at det i januar 2024 ble gjort relativt omfattende endringer i Reglement om register for stortingsrepresentantenes verv og økonomiske interesser, jf. Innst. 140 S (2023–2024). Endringene har som formål å øke åpenheten om representantenes verv og økonomiske interesser, og på denne måten sørge for mer oppdatert og tilgjengelig informasjon. Presidentskapet viser dessuten til at Stortinget i juni 2025 vedtok nye regler for innsyn i Stortingets dokumenter, jf. Dokument 21 (2023–2024) og Innst. 512 S (2024–2025). De nye innsynsreglene er basert på en helhetlig gjennomgang av dette regelverket.

Presidentskapet viser videre til at det i Etisk veileder for stortingsrepresentantene er omtale av kontakten med lobbyister. Det presiseres i veilederen at det er opp til representantenes eget skjønn å avgjøre hvem de skal møte, og hvem de vil motta informasjon fra, og at det i møte med lobbyister av ulik karakter er viktig å sørge for å være informert om hvilke interesser de repre-

senterer. Det er den enkelte representants ansvar å utøve kontakten på en slik måte at den ikke kan gi grunnlag for tvil om hvorvidt det standpunkt representanten tar i den enkelte sak, kan være utilbørlig påvirket.

Presidentskapet viser til at det skjer omfattende påvirkningsvirksomhet overfor stortingsrepresentantene gjennom høringer i forbindelse med komiteenes saksbehandling. Høringene er åpne, og det er fullt innsyn i hvilke organisasjoner og bedrifter som deltar. Mange av disse har også gitt innspill og synspunkter under den forutgående høringsprosessen i forbindelse med regjeringens utarbeidelse av lovforslag og stortingsmeldinger osv.

Lobbyregister i andre land

Presidentskapet registrerer at stadig flere land i Europa etablerer lobbyregister, og at det konsekvent anbefales av blant annet Europarådets antikorrupsjonsorgan GRECO. I sin femte evalueringsrunde anbefalte GRECO Norge å etablere lobbyregister for departementene, med offentliggjøring av møter, inkludert hvem som møtes, på vegne av hvem og med hvilket formål.

Presidentskapet viser til at Finland i 2024 etablerte et obligatorisk og offentlig lobbyregister som omfatter lobbyvirksomhet overfor politikere i både nasjonalforsamlingen og departementene. Sverige har nylig utredet innføring av noe lignende hos seg, jf. SOU 2025:52. Den svenske utredningen tar utgangspunkt i at forsøk på å påvirke politiske beslutninger er en legitim og viktig del av et livskraftig demokrati. Samtidig legges det vekt på at allmennheten har en berettiget interesse i innsyn i slik virksomhet, og at det bør være mest mulig åpenhet om det. Det fremheves også at slik åpenhet styrker tilliten til de politiske beslutningsprosessene, og at lobbyregister er i tråd med internasjonale anbefalinger på området.

Utredning av behovet for lobbyregister

Presidentskapet mener det bør utredes om det er behov for et lobbyregister i Norge, og hvordan et lobbyregister i så fall kan se ut. I likhet med statsråden, mener presidentskapet det bør vurderes grundig hva som er problemet, og om en registerordning er den beste og rette løsningen på dette problemet.

Presidentskapet legger til grunn at det i en slik utredning skal ses nærmere på både fordeler og ulemper ved å etablere et register for lobbyisters kontakt med politikerne. Herunder bør det vurderes hvilke konsekvenser et slikt register vil kunne ha for terskelen for at noen velger å ta kontakt med politikere, inkludert betydningen av å kunne motta konfidensiell informasjon. Presidentskapet mener at det ved vurdering av behovet for lobbyregister i Norge bør ses hen til og tas lær-

dom av både land som har innført lobbyregister, og land som ikke har gjort det.

Presidentskapet mener det vil være hensiktsmessig at utredningen dekker behovet for lobbyregister både når det gjelder Stortinget og regjeringen, slik at dette kan ses i sammenheng. Presidentskapet registrerer i den forbindelse at de fleste land som har innført lobbyregister, har et felles register for nasjonalforsamlingen og regjeringsapparatet.

Mulig utforming av et eventuelt lobbyregister i Norge

Presidentskapet legger til grunn at en utredning også bør vurdere og foreslå hvordan et lobbyregister eventuelt bør utformes for Norges del, herunder om det skal være et felles register for kontakt med politikere i både Stortinget og regjeringen. Presidentskapet mener det også her vil være nyttig å se hen til hvordan dette er gjort i andre land.

Presidentskapet ser at det ved en slik utredning vil være behov for å vurdere en rekke aspekter ved et mulig lobbyregister. For det første må det defineres hva som skal være å anse som lobbyister som skal omfattes. Presidentskapet oppfatter at formålet med et lobbyregister primært vil være å dekke aktiviteten til profesjonelle lobbyister som med en viss regelmessighet har kontakt med politikere på egne eller andres vegne.

Presidentskapet merker seg i den forbindelse at privatpersoner og andre som bare leilighetsvis har kontakt med politikere om saker, gjerne er unntatt fra registreringsplikt i de landene som har lobbyregister. Det samme gjelder en del former for kontakt som ikke dekkes av formålet med et lobbyregister, slik som alminnelig kontakt med myndighetene, innsamling av informasjon til journalistiske formål, kontakt som er en del av styring av statseide selskap og partienes kontakt med egne politikere. Kontakt hvor offentliggjøring kan sette nasjonal sikkerhet i fare, bør heller ikke være omfattet av registreringsplikten. Det må dessuten avklares hvordan grenseflaten mot varslingssaker skal håndteres, og hvordan personvern hensyn skal ivaretas.

Presidentskapet legger til grunn at det også vil være behov for å definere hvilke typer aktiviteter som skal omfattes av registreringsplikt. Presidentskapet vil understreke at det vil være nødvendig med tydelige avgrensninger både av hvem som skal anses som lobbyister som skal pålegges registreringsplikt, av hvilken aktivitet som skal meldes inn, av hvilke kommunikasjonsformer som skal omfattes, og av hvordan registreringsplikten skal oppfylles. Det må også defineres tydelig hvilken krets av politikere og eventuelt andre som kontakten må være rettet mot for å utløse registreringsplikt. Det vanlige er dessuten at registreringsplikten ligger på lobbyistene, og ikke på politikerne som kontaktes.

Presidentskapet mener utredningen også bør problematisere og foreslå håndtering av kontakt ved personer som kan ha flere forskjellige roller. Det samme gjelder situasjoner hvor den som kontakten er rettet mot, har flere roller.

Presidentskapet viser til at utredningen bør vurdere behovet for sanksjoner ved overtredelse av registreringsplikt, og hva som vil være forholdsmessige sanksjoner i så fall. Presidentskapet viser videre til at det i landene med lobbyregister varierer hva slags organ som er gitt forvaltningsansvaret for de respektive registre. Presidentskapet mener at utredningen også bør vurdere og foreslå hva slags og hvilket organ som bør få ansvaret for å forvalte et eventuelt lobbyregister i Norge.

Nærmere om en utredning

Presidentskapet mener som det fremgår ovenfor, at det vil være hensiktsmessig med en utredning som dekker tematikken rundt lobbyregister i både Stortinget og regjeringen. Presidentskapet foreslår derfor at Stortinget ber Stortingets presidentskap om å sørge for at en slik utredning gjennomføres, og at det i denne forbindelse innhentes nødvendige bidrag og innspill fra regjeringen.

Presidentskapet ser for seg at det på bakgrunn av Stortingets behandling av en slik utredning deretter tas stilling til om det skal igangsettes et lovarbeid for det tilfelle at det er ønskelig å innføre et lobbyregister for Stortinget og/eller regjeringsapparatet.

På denne bakgrunn fremmer presidentskapet følgende forslag:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap om å sørge for utredning av behovet for og mulig utforming av et register for lobbyisters kontakt med politikere og eventuelt andre i regjeringsapparatet og på Stortinget.»

Presidentskapets tilråding

Presidentskapet viser til ovenstående og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber Stortingets presidentskap om å sørge for utredning av behovet for og mulig utforming av et register for lobbyisters kontakt med politikere og eventuelt andre i regjeringsapparatet og på Stortinget.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 26. mars 2026

Masud Gharahkhani

Morten Wold

Lise Selnes

Ove Trellevik

Morten Stordalen

Ingrid Fiskaa